

SPREMLJEVALNI PROGRAM:

Javno vodstvo po razstavi

s kustosom in umetnikom:

sobota, 10. 10. 2020, ob 10. uri

Pogovor z umetnikom in kustosom:

sreda, 4. 11. 2020, ob 18. uri

Aleš Gregorič
VONJ KOŽE

Galerija Ivana Groharja

Kolofon razstave:

Aleš Gregorič: Vonj kože
16. 9.–15. 11. 2020

Galerija Ivana Groharja
Loški muzej Škofja Loka
www.loski-muzej.si

Zanj: Aleksandra Saša Nabergoj
Kustos: Boštjan Soklič
Besedilo: Boštjan Soklič
Jezikovni pregled: Branka Gradišar
Grafično oblikovanje: Kolektiv DVA
Postavitev razstave: Aleš Gregorič, Boštjan Soklič
Tehnična podpora razstave: Vida Grah, Boris Krajnc

16. 9.–15. 11. 2020

Kustos razstave: Boštjan Soklič

Aleš Gregorič je eden vidnejših slovenskih fotografov, ki izhaja iz analogne črno-bele fotografije, zadnjih nekaj let pa je dejaven še na področju barvne fotografije. Gre za ustvarjalca, ki združuje različne fotografske načine in pristope, jih spaja ter aktualizira v kontekstu sodobne umetnosti. Svoja vsebinsko (ne) povezana dela razstavlja v ciklih. Po potrebi uporablja tudi nove tehnologije. Figuralni cikel z naslovom *Vonj kože* sestavlja 12 fotografij v velikem formatu, ki nam odpirajo avtorjev običajno kratek in luciden pogled na telo v prostoru in času.

Gregorič si prizorov ne izposoja, temveč jih najdeva in interpretira po svoje. Njegova drža ne pomeni zagovarjanja konvencionalnega fotografskega realizma oziroma mimetičnosti, kajti ne zanima ga samo zunanji videz stvari, pač pa skrivnost njihovega pojavljanja, uganka njihove prisotnosti. Ena takih emblematičnih podob iz cikla *Vonj kože* je prav gotovo fotografija peskokopa s starim avtomobilom in razmišljujočim voznikom pred električno razdelilno postajo. Na videz ni nič posebnega, a zdi se, kot da se nahaja na nekem drugem, nam neznanem planetu. Podobno vzdušje preveva tudi pogled z višine na redkolaso moško postavo (v urbanem okolju) z namerjeno puško, ki nas s svojo bizarno atmosfero potegne vase. Zamaknjeni duhovniki na podiju pod sliko papeža in razpelom poskušajo preseči neznosno nelagodnost bivanja v materialnem svetu s petjem, a kaj ko ima vsaka, še tako sladka pesem tudi svoj konec. Spoznanje trpkosti, ki bi lahko (pogojno) sledilo predočeni vsebini v naslednjem (namišljenem) kadru, lahko le slutimo. V obratni smeri je mogoče razmišljati o vzroku za žalobno pojavnost pozabljenega telesa v samotnem in vlažnem gozdu na eni od podob. Ljudje na Gregoričevih fotografijah se zdijo osamljeni tudi, kadar so v družbi. Vedno so nekje drugje in ne tam,

kjer so prisotni. Občutno je, da avtor to dvojnost dojema kot priložnost za svoje fotografske in vsebinske interpretacije. Temnopolti moški, ki vstopa v sobo, in ženska na postelji sta par, ujet v praznoti tesnobnega trenutka. Ostajata jima le še izolacija in molk.

Gregorič se ukvarja z upodabljanjem portretov in figuralnih kompozicij, posebno pozornost pa namenja kadriranju upodobljene stvarnosti in sledenju umeščenih likov v izbranih ambientih. Svojo motiviko praviloma podaja v skladu s tendenco po najboljši ekspresiji lastnih komentarjev ali poglobljeno doživetih zgodb. Trenutno ga okupira tematika raznoterih človeških dejavnosti, ki gledalca napeljuje na zavedanje pripadnosti svoji vrsti, na občutja minljivosti vseh stvari (*vanitas*), a hkrati tudi na zaznavo impresivnih trenutkov, iz katerih je stkano življenje. Njegova dela so analitični komentarji ponotranjenih doživetij in sadovi posebne fascinacije nad, na videz, še tako banalnimi situacijami in zapleti vsakdana. V kontekstu likovnih pristopov njegove fotografije vzpostavljajo povezave s slikarji, ki so s procesnimi transformacijami fotografskih in elektronskih izhodišč, sestavljenih iz pikslov, postmodernistično porabljali, nadgrajevali in v okviru novih aranžmajev samosvoje preoblikovali že obstoječe podobe.

Gregoričeva fotografska dela niso dekorativna niti kričča, ampak zaradi vsebinske nedorečenosti skrivnostna. Kot taka ponujajo priliko za formalno nadgradnjo izraznega polja kot platformo za vsebinski diskurz, ki bi lahko bil provokativen, filozofski, vznemirljiv ali pa tudi ne. Izhodišče njegove fotografske govornice je prizor, ki četudi iztrgan iz širšega konteksta, s svojo simbolno in sociološko pomenljivostjo jasno sugerira gledalcu en sam, a ključen fragment neke zgodbe, velikokrat na videz čisto trivialne, ki si jo, ker je v celoti ne poznamo, domislamo kar sami. Lahko nam vzbudi čustveno reakcijo, asociacijo, preblisk, mogoče celo odboj.

Z vzpostavitvijo neobičajnih figuralnih odnosov Gregorič v zunanjem ali notranjem prostoru namereno povzroča nove bivanjsko-umetniške situacije in nenavadna dinamična razmerja med kompozicijskimi elementi. Umetniški jezik Gregoričevih podob je univerzalen in po svoji naravi eksistencialen. Njegove fotografije kažejo drugo plat sodobnega sveta, drugačno od tiste, s katero nas pitajo množični mediji in družbena omrežja. Materializmu, individualizmu in potrošništvu kot prevladujočemu civilizacijskemu vzorcu zoperstavlja anonimne posameznike brez velikih zgodb; take, ki ostajajo nekje ob strani. Poosebljajo melanholijo, nelagodje, osamljenost in brezizhodnost. Tudi pri tej podobi so očitne vzporednice s filmskim načinom kadriranja, ki je pri Gregoriču spontan. Prvi, neposredni vizualni učinek »zamrznjenega« kadra je nemalokrat prav filmski, le da je njegova narativna struktura subjektivna, povsem prepuščena gledalcu. Avtor pri gledalcu na subtilen način ustvarja spomine na dogodke, ki se na faktučni (osebni) ravni opazovalca umetniškega dela pravzaprav niso nikoli zgodili. Dokazuje nam, da je konstrukcija spomina pri vsa-

kem posamezniku kompleksna, v vsakdanjem življenju redna praksa, ki določa razumevanje in doživljanje nas samih, lastne preteklosti in identitete.

Shematizirani prizori s poenostavljenimi prostorskimi in barvnimi determinantami povzemajo vse značilnosti Gregoričeve osebne poetike, prežete z duhom časa in specifično ikonografijo, in uvrščajo avtorja med zanimivejše sodobne slovenske fotografe. Med tiste, ki težijo k ponovni reprezentaciji figure, k upodabljanju človeka in sveta, v katerem živi. Prizorišča, izpolnjenega s protislovji, kaosom, vonji, kožami vseh vrst in disharmonijo. To stališče je očitno postalo Gregoričev umetniški *credo*, kajti avtor vseskozi vztraja pri figuralnih načelih fotografskega načina kot nasprotju vsakršnega formaliziranja in doseganja estetičnosti. Običajnost, prepuščena skozi Gregoričevo lucidno optiko, navidezno spreminja razstavo v »vizualno potovanje«, gledalcu pa omogoča vpogled v umetniško predstavo miljeja, ki fotografa zares zanima in ki ga bo, po vsej verjetnosti, v prihodnosti še raziskoval.